

ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಯಂ ಸೇವೆಯ ಹುದ್ದೆಗೆ ನಿಯೋಜನೆಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಅವಕಾಶದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಭಾರತೀಯ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿನ ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಸೇವೆಯ ಮಹಿಳಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಅಂಜಲಿ ಬಿಷ್ನ್ಯಾ, ಸೀಮಾ ಸಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಸಂಧ್ಯಾ ಯಾದವ್ ಅವರ ಸಂತಸ

ಆದವಳು. 1942ರಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾನಾ 'ಮಿ163' ವಿಮಾನದ ಪರೀಕ್ಷಣಾ ಹಾರಾಟದಲ್ಲಿದ್ದಳು. ಬಹಳಷ್ಟು ಚಾಲಕರ ಜೀವ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಅಪಾಯಕಾರಿ ವಿಮಾನ ಅದಾಗಿತ್ತು. ಅಂಥ ಒಂದು ಹಾರಾಟದಲ್ಲಿ ವಿಮಾನದ ಇಳಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (ಅಂಡರ್ ಕ್ಯಾರಿಯೇಜ್) ಕೆಟ್ಟು ನೆಲಕ್ಕಪ್ಪಳಿಸಿದಾಗ ಹ್ಯಾನಾಳ ತಲೆ ಬುರುಡೆ ಆರು ಕಡೆ ಸೀಳಿತ್ತು. ಅವಳ ಮೂಗು ಕಿತ್ತು ಬಂದಿತ್ತು. ಈ ದುರ್ಘಟನೆ ಆಕೆಯ ಹಾರಾಟದ ಬದುಕನ್ನು ಮುಗಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಆದರೆ ಹಲವು ತಿಂಗಳ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ವಾಸದ ನಂತರ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡ ಕೂಡಲೇ ಹ್ಯಾನಾ ಅದೇ ವಿಮಾನವನ್ನು ಹಾರಿಸಲು ಹಿಂತಿರುಗಿದಳು. ಹ್ಯಾನಾಗೆ 'ಮೊದಲ ದರ್ಜೆಯ ಕಬ್ಬಿಣದ ಶಿಲುಬೆ' ಇತ್ತು ಗೌರವಿಸಲಾಯಿತು.

ಸಮಯಕ್ಕೂದಾಗಿ ಬಂದು ಧೀರತನ ತೋರಿದ ಈ ದಿಟ್ಟಿಯರ ಧೈರ್ಯ ಸಾಹಸಗಳು ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೋ ಕಳೆದುಹೋದವು. ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ದಂಡಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆಯಲು ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ಕಾಯಬೇಕಾಯಿತು.

ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿ 1948ರಲ್ಲಿಯೇ 'ಮಹಿಳಾ ಸಶಸ್ತ್ರ ಸೇವೆಯ ಕಾಯಿದೆ', ಯುದ್ಧವಾದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೂ ನೌಕಾ ಅಕಾಡೆಮಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು 1976ರಲ್ಲಿ. 1992ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಸೇನೆ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಕೆನಡಾ, ಯು.ಕೆ., ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ಮುಂತಾದ ದೇಶಗಳು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸಶಸ್ತ್ರ ಸೇನೆಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದವು.

ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಕ ಮಹಿಳೆಯರು

ಕಳೆದ 28 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸೇನೆಗೆ ಸೇರಿದ ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳೆಯರ ಹಾದಿಯನ್ನು ಉತ್ತುಕತೆಯಿಂದ ಗಮನಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೇನೆ. ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ತಾವು ಮಹಿಳೆಯರು ಎಂಬುದು ಮರೆತು ಹೋಗುತ್ತದೆ.

1992ರಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ವಾಯುಸೇನೆ ತನ್ನ 60ನೇ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬದಂದು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯಿತು. ಅಖಿಲ ಭಾರತದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರೊಡನೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಿ, ಮಹಿಳೆಯರು ಆಯ್ಕೆಯಾದರು. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 1994, ಫೈಟ್ ಕ್ಯಾಡೆಟ್ ಹರಿತಾ ಕೌರ್ ದೆಯೋಲ್, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಯಲಹಂಕ ವಿರ್‌ಫೋರ್ಸ್ ಸೈನಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ಆವೋ ವಿಮಾನವನ್ನು ಹಾರಿಸಿದಾಗ, ವಿಮಾನವನ್ನು ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಹಾರಿಸಿದ ವಾಯುಪಡೆಯ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಚಾಲಕಿ ಇವರಾಗಿದ್ದರು. 1996, ಹರಿತಾರ ವಿವಾಹ ಫೈಟರ್ ಪೈಲಟ್ ಚಾಲಕ ರಾಹುಲ್ ದುಗ್ಗಾರ್‌ರೊಡನೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಡಿಸೆಂಬರ್ 24, ಆವೋ ವಿಮಾನವೊಂದರ ದುರ್ಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿತಾ ಮೃತರಾದರು. ತಮ್ಮ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಮೆರೆಯಬೇಕಿದ್ದ ಹರಿತಾ ಕರ್ತವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆಯೇ ಕಣ್ಮರೆಯಾದರು. ವೃತ್ತಿ ಬದುಕಿನ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು, ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಸಮನಾಗಿ ಎದುರುಗೊಂಡು ದುಡಿಯಹೋರಾಟ ಮಹಿಳೆಯರಿವರು.

ಸೇನೆಗೆ ಸೇರಿದ ಮಹಿಳೆಯರು ಯುದ್ಧರಂಗಕ್ಕೂ ನುಗ್ಗಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರ್ಗಿಲ್ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ವಾಯುಪಡೆಯ ಗುಂಜನ್ ಸಕ್ಸೇನಾ, ಎಳೆಯ

ಹೃದಯಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿದ ಕಿಚ್ಚನ್ನು ಹಚ್ಚಿದ ಮಹಿಳೆ. ಈಕೆ ಯುದ್ಧರಂಗಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ವಿಮಾನ ಚಾಲಕಿ. ವಾಯು ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ, ಡಿಫೆನ್ಸ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪೋಗಳಲ್ಲಿ ಸೇನೆಯ ಮತ್ತಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಎಳೆಯ ವಯಸ್ಸಿನ ಅವರ ಸಾಧನೆ ಎದೆಯುಬ್ಬಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಅವರಲ್ಲಿ ಗ್ರೂಪ್ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಶಕ್ತಿ ಶರ್ಮ ಒಬ್ಬರು. ವಾಯು ಪಡೆಯಲ್ಲಿ ವೈಮಾನಿಕ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರೂಪ್ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಆದ ಮೊದಲ ಮಹಿಳೆ ಈಕೆ. ವಿಂಗ್ ಕಮಾಂಡರ್ ಆಶಾ ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಾಯ್ 'ಮಹಿಳಾ ಸ್ಟೆಡೈವಿಂಗ್' ತಂಡದ ಮುಖಂಡೆ. ಈಕೆ ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದು 880 ನಭನೆಗತಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವಾಕೆ. ಸ್ವಾಡ್ರನ್ ಲೀಡರ್ ಮಿಷ್ನೂ ಗುಪ್ತಾ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಚಳಿಯ ಸಿಯಾಚೆನ್ ಗ್ಲೇಷಿಯರ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಅತಿ ಎತ್ತರದ ವಾಯುಪಡೆಯ 'ಫ್ರಂಟ್‌ಲೈನ್ ಬೇಸ್'ನಲ್ಲಿ ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರ್ ಹಾರಿಸಿದ ಮೊದಲ ಚಾಲಕಿ. ಭೂಸೇನೆಯ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಅಪರಾಜಿತಾ ಶರ್ಮ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದಾಗಲೂ ಅದೇ ಮಿಷಿ. ಈ ಸಾಹಸ ಮಹಿಳೆ ಪ್ಯಾರಾಗ್ಲೈಡಿಂಗ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಒಮ್ಮೆ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಹಾರಲು ಹೆದರಿ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ ಬಂದ ಪುರುಷರಿಗೆ, ಈಕೆ ಯಾವುದೇ ಭಯವಿಲ್ಲದೆ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಧುಮುಕಿದ್ದು ಸ್ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಲೆಫ್ಟಿನೆಂಟ್ ಕಮಾಂಡರ್ ಅಂಬಿಕಾ ಹೂಡಾ, ನೌಕಾ ಪಡೆಯ ವಾಯು ಶಾಖೆಯ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಮಹಿಳಾ ಅಧಿಕಾರಿ. ಈಕೆ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ, ಅನೇಕ 'ಸರ್ವೆಲೆನ್ಸ್' ಮತ್ತು 'ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಇಂಟೆಲಿಜೆನ್ಸ್' ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಮಿಷನ್‌ಗಳನ್ನು ಹಾರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ವಿಶ್ವ ಸೇನಾಧಿಪತಿ